

minster Abbey en Buckingham Palace. Maar ook het Supreme Court staat hier, het hoogste gerechtshof van het land, de grootste katholieke kathedraal van Londen, Westminster Cathedral, en Victoria Station.

Het nieuwe oosten

Tegenwoordig trekken welvarende Londenaars weg uit West End naar East End – op zoek naar kunst, cultuur en amusement. Kunstenaars als Penck, Bacon en Gilbert & George werden als eersten aangetrokken door de leegstaande, goedkope opslagruimten en pakhuisen en vestigden zich eerst in **Hackney** (► ten noorden van M 1) en toen in **Limehouse** (► ten noorden van M 1) en Spitalfields. Makelaars, speculanten en saneerders volgden. Bepaalde delen van East End zijn heel duur geworden, maar nog altijd wonen en werken hier naar schatting elfduizend kunstenaars. De bekendsten hebben zich in een relatief klein gebied geconcentreerd: rond Hoxton Square, waar op 30 juli 1994 de

avantgardebeweging Young British Art ontstond. East End is een van de meest tegenstrijdige wijken: u vindt hier extreme armoede in de directe omgeving van straten waar chique yuppen vertier zoeken en vervallen flatgebouwen van de sociale woningbouw op een steenworp afstand van peperdure lofts.

De zuidoever van de Theems – een nieuwe attractie

Aan de **zuidoever van de Theems** (► G-M 4) werden in de afgelopen tien jaar opslagruimten en pakhuisen ontruimd en verbouwd tot dure woningen. Glazen paleizen, zoals het stadhuis van Groot-Londen, de City Hall naast de Tower Bridge, of reconstructions, zoals het Globe Theatre van Shakespeare, staan aan de oeverpromenade. Sommige dingen zijn minder geslaagd, bijvoorbeeld het Southbank-complex met de Queen Elizabeth Hall. Zeer de moeite waard zijn daarentegen het Tate Modern en het London Eye, het reuzenrad aan de Westminster Bridge.

Voor veel toeristen het hart van de stad – Piccadilly Circus

3 'De politieke as' – van Trafalgar Square naar de Houses of Parliament

Kaart: ► F 3-5; Oriëntatiekaartje: blz. 39

Vervoer: Metro: Charing Cross

Een bezoek aan Londen is niet compleet zonder een bezoek aan Trafalgar Square. Nergens is duidelijker voelbaar dat hier ooit het hart van het Empire klopte. Wie van Nelson's Column in de richting van het parlement kijkt, overziet praktisch de gehele Britse koloniale geschiedenis: aan het plein staan de ambassades van Canada en Zuid-Afrika. Over Whitehall, de boulevard van de ministeries, gaat het langs Downing Street naar Parliament Square. Vanuit hier bestuurde Londen het Empire.

Twee enorme fonteinen van de hand van Edwin Lutyens sieren Trafalgar Square, dat al generaties lang het toneel is van demonstraties tegen misstanden in de politiek. Van **Nelson's Column** **1**, een massieve Korinthische zuil uit 1842, kijkt de grote admiraal uit over de bou-

levard Whitehall. Hij staat met zijn rug naar de **National Gallery** **2**. Deze is gebouwd nadat de Britse regering in de jaren twintig van de 19e eeuw 38 werken uit de collectie van de Russische bankier John Julius Angerstein had aangekocht. Daaronder bevonden zich schilderijen van Titiaan, Rafaël, Rembrandt en Rubens. Inmiddels is de verzameling Europese schilderkunst aangegroeid tot bijna 2500 kunstwerken.

De as van de macht

Onderweg naar Parliament Square is bij elke stap de macht voelbaar die dit land en deze stad ooit hebben uitgeoefend. Links en rechts verrijzen historische gebouwen: daar staat **Banqueting House** **3**, het eerste gebouw in Londen in de palladiaanse stijl van Inigo Jones, de grote architect die Londen in een tijdsbestek van 27 jaar veranderde, nadat hij in 1615 tot surveyor general van de koning was be-

10 Wandeling – langs de zuidoever van de Theems

Kaart: ► M 3/4 - F 5; Oriëntatiekaartje: blz. 58

Vervoer: Metro Tower Hill

Bij mooi weer is de Tower Bridge een goed vertrekpunt voor een uitgebreide wandeling langs de zuidoever van de Theems tot aan de Westminster Bridge. Voor Londenars is dit een van de populairste flaneerroutes in hun stad. Restaurants, kunst, cultuur en cafés, met tussendoor steeds weer een blik op de meestal traag stromende Theems en op het panorama van de City en Westminster aan de overkant.

Uitzicht op het symbool

In de voormalige pakhuizenbuurt **Shad Thames** aan de zuidoever van de rivier, nu een exclusieve woonwijk, zitten vele restaurants, sommige met terras aan de rivier. Het uitzicht wordt gedomineerd door de beroemde **Tower Bridge** ¹. Deze is in werkelijkheid net zo mooi als op de affiches en ansichtkaarten, ook al is het maar een eenvoudige klapbrug.

Soms gaat hij open, bijvoorbeeld voor cruiseschepen, die bijna tot aan het centrum van Londen varen. Aan de noordoever staat het gebouw dat de brug zijn naam gaf: de **Tower of London** ² (zie blz. 53).

Het **Design Museum** ³ aan Shad Thames, de straat waarnaar de buurt is genoemd, is gesticht door sir Terence Conran en biedt vooral exposities van internationaal bekende designers, architecten, modeontwerpers, meubelmakers en grafici. Naar verwachting zal het museum in november 2015 verhuizen naar Kensington High Street.

Van de Tower Bridge naar de Millennium Bridge

De promenade langs de Theems loopt niet altijd vlak langs de rivier. U kunt echter niet verkeerd lopen, want de bordjes naar 'Thames Path', 'Queen's Walk', 'Jubilee Walkway' en 'Bankside' wijzen u de weg.

Idylle met uitzicht op Buckingham Palace – in het St James's Park

Portretten van de beroemdste personlijkheden van Groot-Brittannië, schilderijen, foto's en karikaturen. Dakterras met café.

Natural History Museum

► ten westen van A 6

Cromwell Road, SW7, www.nhm.ac.uk, metro: South Kensington, dag. 10-17.50 uur

Groot museum uit 1881, dat het leven op aarde en de geologische geschiedenis in kaart brengt. Absoluut hoogtepunt is de expositie van veertien skeletten van dinosaurussen.

Science Museum

► ten westen van A 6

Exhibition Road, SW7, www.science-museum.org.uk, metro: South Kensington, dag. 10-18 uur

Dit museum is gewijd aan de wetenschap en de industrie. De IMAX-3D-bioscoop en de SimEX-simulator (voor beide geldt een entreeprijs) zijn populair bij kinderen. Dat geldt overigens ook voor de gratis exposities, zoals 'Making the Modern World', de 'Energy Hall' en de verovering van het heelal in 'Exploring Space'.

Sir John Soane's Museum ► G 2

13 Lincoln's Inn Fields, WC2, www.soane.org, metro: Holborn, di.-za. 10-17 uur

Het voormalige woonhuis van architect sir John Soane is een sieraad onder de Londense musea. Sir John ontwierp niet alleen de Dulwich Picture Gallery, maar ook de Bank of England. Hij liet zijn huis in Lincoln's Inn Fields in 1837 na aan de staat onder voorwaarde dat 'liefhebbers